

Criteris de correcció

Criteris generals de correcció

1. L'examen de Geografia de la PAU consta de **quatre parts**, distribuïdes de la manera següent:
 - Part 1: exercici de mapatge i localització dels blocs B i C. Es pot escollir entre dues opcions.
 - Part 2: exercici del bloc B (comentari guiat a partir de quatre preguntes, introduït per un mapa, gràfic, taula o text). Sense opcions.
 - Part 3: exercici del bloc C (comentari guiat a partir de quatre preguntes, introduït per un mapa, gràfic, taula o text). Sense opcions.
 - Part 4: exercici dels blocs A i C (comentari guiat a partir de quatre preguntes, introduït per un mapa, gràfic, taula o text). Es pot escollir entre dues opcions.

Totes les parts tenen una valoració de 2,5 punts.

2. Es valorarà el coneixement i la comprensió dels factors físics i humans que contribueixen a la configuració geogràfica del territori, la seva diversitat, sostenibilitat i desequilibris socioeconòmics.
3. Es valorarà la capacitat per comprendre i exposar les relacions causa-efecte existents entre els condicionaments naturals i l'acció humana.
4. Es valorarà el grau de comprensió de les evidències geogràfiques, la capacitat per extreure informació, l'anàlisi comparativa de les dades, el comentari de les situacions relacionant-les amb les causes i les possibles conseqüències i la utilització correcta del vocabulari geogràfic.
5. En totes les preguntes es tindrà en compte la coherència i la correcció gramatical, lèxica i ortogràfica dels texts produïts, així com la presentació. La màxima deducció aplicable a l'exercici serà d'un punt, de la manera següent:
 - Els dos primers errors ortogràfics no es penalitzaran.
 - Quan es repeteixi la mateixa manca d'ortografia es comptarà com una de sola.
 - A partir de la tercera manca d'ortografia es deduiran -0,10 punts fins a un màxim d'un punt.
 - Per errors en la redacció, en la presentació, manca de coherència, manca de cohesió, incorrecció lèxica i incorrecció gramatical es podrà deduir un màxim de mig punt.

Part 1 (2,5 punts)

A l'exercici de mapatge es demana que s'identifiquin un nombre determinat d'elements en un mapa mut, en el qual l'alumne ha de localitzar correctament les àrees, línies o punts requerits i n'ha d'assenyalar els topònims. El mapa ha d'incloure la llegenda corresponent i un breu comentari situat en un espai delimitat per un requadre. En aquest comentari s'han d'aportar continguts sobre el tema treballat al mapa que suposin un valor afegit, com ara una descripció o explicació breu dels fenòmens.

La localització correcta dels elements i la identificació mitjançant topònims es valoraran amb **2 punts**, mentre que la correcta disposició de la llegenda i el comentari breu dins el requadre es valoraran amb **0,5 punts**. (Total: **2,5 punts**.)

Per a aquest exercici es poden emprar dos mapes d'Espanya:

- Per a l'opció vinculada al **bloc B**, s'utilitzarà un mapa amb les principals unitats de relleu.
- Per a l'opció vinculada al **bloc C**, s'utilitzarà un mapa amb les divisions administratives en comunitats autònomes i províncies.

Part 2 (2,5 punts)

Cada exercici s'introdueix amb una font (un mapa, una imatge, un gràfic, una taula de dades o un text) i consta d'un comentari guiat a partir de quatre preguntes, que poden enriquir-se amb coneixements geogràfics, i amb opinions pròpies si són requerides o es consideren pertinents.

- **Les dues primeres preguntes** estan destinades a descriure, analitzar i interpretar el fenomen reflectit a la font (0,5 punts per pregunta). Sempre que sigui possible, cal fer referència a la informació continguda a la font (dades, text...). L'absència total de referències serà penalitzada amb un descompte de 0,2 punts.
- **La tercera pregunta** serveix per relacionar les dades de la font amb les causes i/o conseqüències del fenomen (0,75 punts).
- **La quarta pregunta** consisteix a definir breument un terme per escollir entre tres, relacionats amb el tema de la font. Cal exemplificar cada concepte en relació amb la matèria. L'absència d'exemple pot ser penalitzada amb un descompte de 0,15 punts (0,75 punts).

Aquest exercici correspon al **Bloc B: La sostenibilitat del medi físic de les Illes Balears i d'Espanya**.

Part 3 (2,5 punts)

Cada exercici s'introdueix amb una font (un mapa, una imatge, un gràfic, una taula de dades o un text) i consta d'un comentari guiat a partir de quatre preguntes, que poden enriquir-se amb coneixements geogràfics, i amb opinions pròpies si són requerides o es consideren pertinents.

- **Les dues primeres preguntes** estan destinades a descriure, analitzar i interpretar el fenomen reflectit a la font (0,5 punts per pregunta). Sempre que sigui possible, cal fer referència a la informació continguda a la font (dades, text...). L'absència total de referències serà penalitzada amb un descompte de 0,2 punts.
- **La tercera pregunta** serveix per relacionar les dades de la font amb les causes i/o conseqüències del fenomen (0,75 punts).
- **La quarta pregunta** consisteix a definir breument un terme per escollir entre tres, relacionats amb el tema de la font. Cal exemplificar cada concepte en relació amb la matèria. L'absència d'exemple pot ser penalitzada amb un descompte de 0,15 punts (0,75 punts).

Aquest exercici correspon al **Bloc B: L'ordenació del territori en l'enfocament ecosocial**.

Part 4 (2,5 punts)

Cada exercici s'introdueix amb una font (un mapa, una imatge, un gràfic, una taula de dades o un text) i consta d'un comentari guiat a partir de quatre preguntes, que poden enriquir-se amb coneixements geogràfics, i amb opinions pròpies si són requerides o es consideren pertinents.

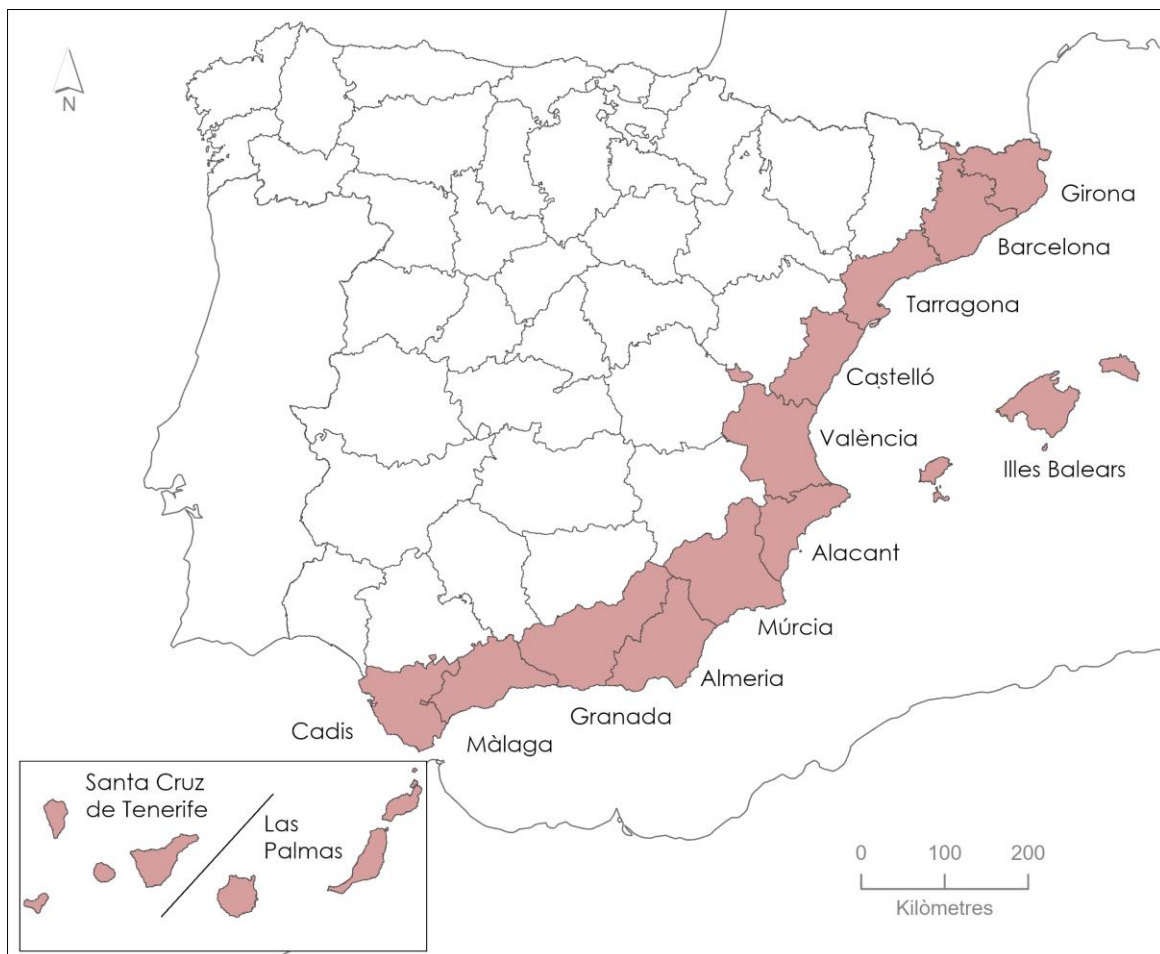
- **Les dues primeres preguntes** estan destinades a descriure, analitzar i interpretar el fenomen reflectit a la font (0,5 punts per pregunta). Sempre que sigui possible, cal fer referència a la informació continguda a la font (dades, text...). L'absència total de referències serà penalitzada amb un descompte de 0,2 punts.
- **La tercera pregunta** serveix per relacionar les dades de la font amb les causes i/o conseqüències del fenomen (0,75 punts).
- **La quarta pregunta** consisteix a definir breument un terme per escollir entre tres, relacionats amb el tema de la font. Cal exemplificar cada concepte en relació amb la matèria. L'absència d'exemple pot ser penalitzada amb un descompte de 0,15 punts (0,75 punts).

S'inclouen dos exercicis i se n'ha d'escollir un. Els dos exercicis corresponen als bloc A o C

Part 1 (Escolliu una de les dues opcions i desenvolueu-la)

Puntuació màxima 2,5 punts

OPCIÓ A. Distingiu al mapa adjunt cinc províncies on domini el turisme de sol i platja.
(Identifiqueu els elements que es demanen, assenyalau-los al mapa, acolorint-los o amb símbols convencionals i amb el nom localitzat sobre l'indret. Afegiu la llegenda i alguna nota explicativa breu al rectangle en blanc.)

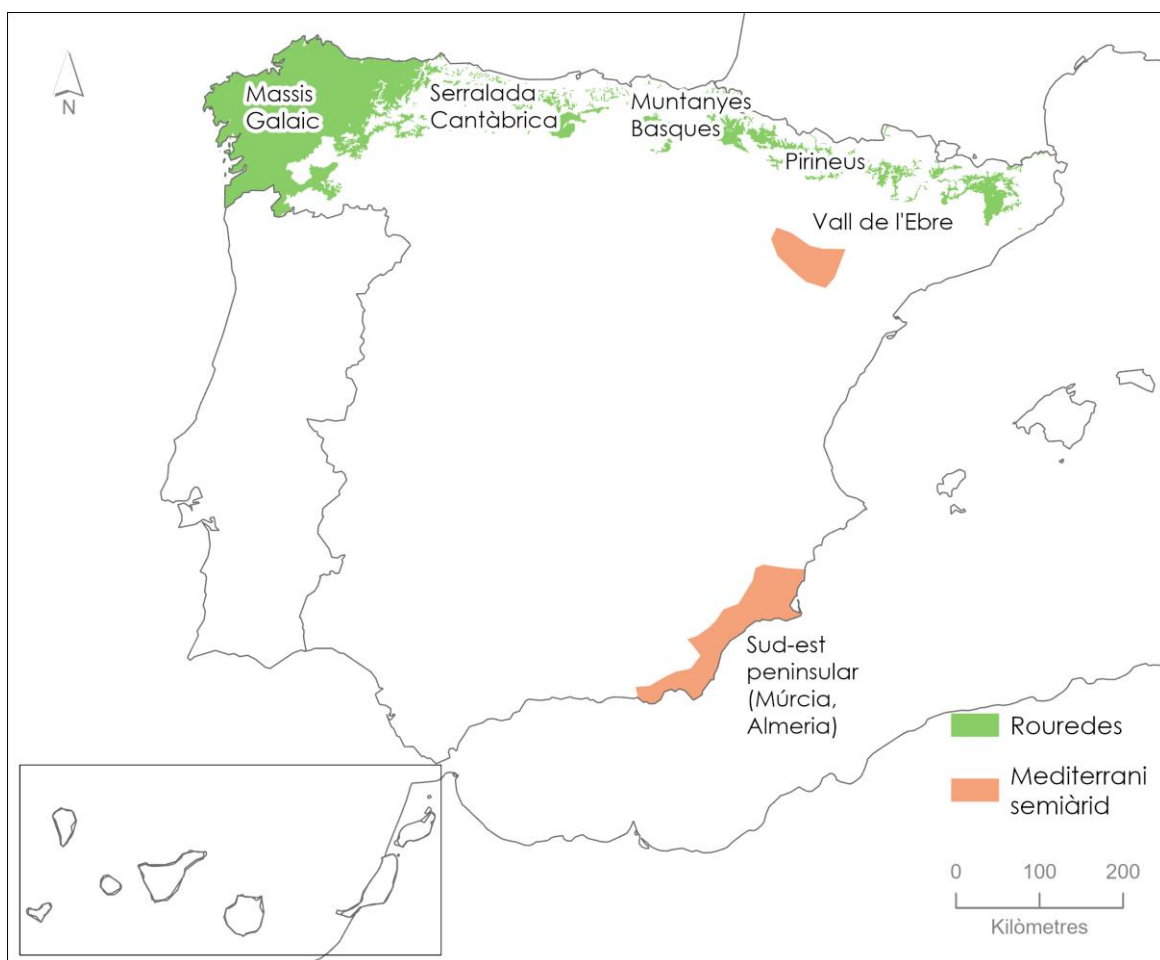
El turisme de sol i platja és una modalitat turística basada principalment en el gaudi del clima càlid, el sol i les platges com a principals atractius. Es caracteritza per activitats com el bany, la pràctica d'esports nàutics, el descans i l'oci en entorns costaners. Aquest tipus de turisme sol concentrar-se en zones litorals amb bones condicions climàtiques i acostuma a associar-se a destinacions massificades, amb una oferta d'allotjaments (hotels, apartaments, habitatges turístics) i serveis complementaris (restaurants, oci nocturn, comerços).

Part 1 (Escolliu una de les dues opcions i desenvolupeu-la)

Puntuació màxima 2,5 punts

OPCIÓ B. Distingiu al mapa adjunt dues àrees amb clima mediterrani de varietat seca o semidesèrtic i tres àrees on dominin les rouredes.

(Identificau els elements que es demanen, assenyalau-los al mapa, acolorint-los o amb símbols convencionals i amb el nom localitzat sobre l'indret. Afegiu la llegenda i alguna nota explicativa breu al rectangle en blanc.)

Clima mediterrani de varietat seca (semidesèrtic). Les altes temperatures i les baixes precipitacions provoquen una forta aridesa. Les precipitacions anuals són inferiors a 300 mm, fet que li dona el caràcter estepari. Les serralades aïllen aquestes zones de l'acció de les borrasques atlàntiques. Les rouredes són un exemple de bosc caducifoli propi del clima oceànic amb precipitacions abundants. Les rouredes s'enfilen pels vessants de les muntanyes, però no toleren el fred i la neu.

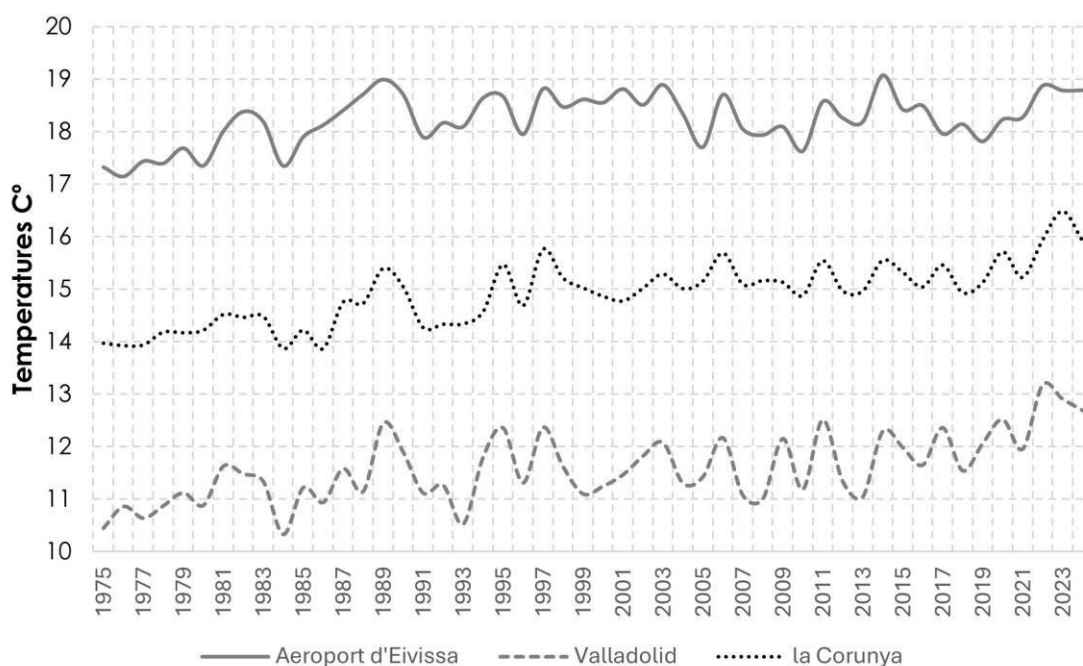
Part 2

Puntuació màxima 2,5 punts

Comentau, contestant les qüestions plantejades, el següent gràfic de l'evolució de les temperatures mitjanes a diferents observatoris.

(L'espai per a la resposta és aquest full i la cara posterior. La resposta ha de ser raonada i reforçada amb referències al gràfic. Cal indicar clarament el número de la qüestió que es respon).

Evolució de les temperatures mitjanes

- A quins climes pertanyen els tres observatoris de la gràfica? (0,5 punts)
L'aeroport d'Eivissa es troba en una zona de clima mediterrani litoral, Valladolid presenta un clima mediterrani d'interior o continentalitzat, i la Corunya té un clima oceànic.
- Quina ha estat la tendència de l'evolució de les temperatures mitjanes als diferents observatoris? (0,5 punts)
En tots els observatoris, les temperatures mitjanes han augmentat progressivament des de 1975 fins a 2024. A Eivissa s'ha produït un increment aproximat d'1,5 °C, i s'ha passat de 17,3 °C a 18,8 °C. A Valladolid l'augment ha estat superior a 2 °C, de 10,5 °C a 12,8 °C. A la Corunya, l'increment ha estat proper a 2 °C, i s'ha passat de 14 °C el 1975 a 16 °C el 2023. La tendència és clarament ascendent, malgrat les oscil·lacions anuals.
- Quina és la principal causa que explica la tendència observada en les temperatures mitjanes dels diferents observatoris? Quines són les principals conseqüències per al medi ambient? (0,75 punts)
La causa principal que explica aquesta tendència és el canvi climàtic, per l'augment de gasos d'efecte hivernacle (activitat humana: combustibles fòssils, desforestació, etc.). El canvi climàtic té conseqüències ambientals molt greus i globals. L'augment de les temperatures provoca el desglaç de les glaceres i del gel àrtic, fet que contribueix a la pujada del nivell de la mar i amenaça ecosistemes costaners. També incrementa la freqüència i intensitat dels fenòmens meteorològics extrems, com sequeres, onades de calor i tempestes. A més, altera els patrons de precipitació, amb períodes més llargs de sequera i pluges torrencials en altres zones. La biodiversitat es veu afectada: moltes espècies es desplacen cap a latituds o altituds més elevades per sobreviure, mentre que d'altres s'extingeixen per la pèrdua d'hàbitats.

Tot plegat comporta desequilibris ecològics que posen en risc la salut dels ecosistemes terrestres i marins.

4. Escull un dels tres termes següents i defineix-lo: gota freda o DANA, sequera, Objectius de Desenvolupament Sostenible (ODS). (Es demana una correcta definició amb referència a la matèria de Geografia, i convé que vagi acompanyada de qualche exemple il·lustratiu) (0,75 punts)

Gota freda o DANA. Una DANA (depressió aïllada en nivells alts), coneguda popularment com a «gota freda», és una massa d'aire fred que es desplaça a les capes altes de l'atmosfera i queda aïllada de la circulació general. Quan aquesta massa freda interacciona amb aire càlid i humit en superfície, especialment a prop del mar Mediterrani, es produeixen fortes inestabilitats que poden donar lloc a precipitacions molt intenses i localitzades en poc temps. Aquest fenomen és típic de la tardor a la península Ibèrica i pot causar inundacions greus i danys materials importants. Un episodi especialment nociu va ser el que va afectar València la tardor de 2024.

Sequera. Període llarg sense precipitacions o amb molt poca pluja que, si es perllonga, pot donar lloc a l'esgotament dels recursos hídrics. És habitual en el clima estepari del sud-est peninsular (menys de 300 mm de precipitació anuals) i a les Canàries, si bé el clima mediterrani en si produeix períodes de sequera.

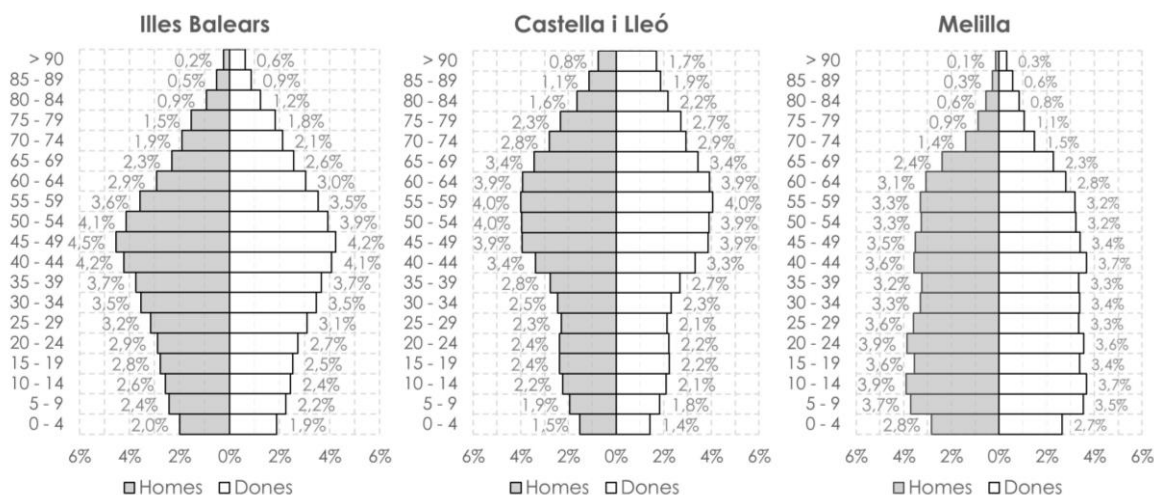
Objectius de desenvolupament sostenible (ODS). Són un conjunt de disset metes globals establertes per l'Organització de les Nacions Unides el 2015 amb l'objectiu d'erradicar la pobresa, protegir el planeta i garantir la prosperitat per a totes les persones abans de 2030. Els ODS representen un full de ruta per assolir un desenvolupament econòmic, social i ambiental sostenible a escala mundial. Aquests objectius aborden àmbits com la salut, l'educació, la igualtat de gènere, la reducció de les desigualtats, la lluita contra el canvi climàtic i la promoció d'un consum i una producció responsables.

Part 3

Puntuació màxima 2,5 punts

Comentau, contestant les qüestions plantejades, els gràfics següents corresponents a les piràmides de població de diferents comunitats autònomes.

(L'espai per a la resposta és aquest full i la cara posterior. La resposta ha de ser raonada i reforçada amb valors numèrics. Cal indicar clarament el número de la qüestió que es respon).

Font: Cens continu de població. INE 2024

1. Quins són els grups d'edat amb més pes específic en cada una de les entitats territorials representades? (0,5 punts)

A les Illes Balears, els grups que presenten uns percentatges de població més elevats són els de 45 a 49 anys (4,5% d'homes i 4,2% de dones) i els de 40 a 44 anys (4,2% d'homes i 4,1% de dones). A Castella i Lleó, els grups més nombrosos són els de 50 a 54 anys (4% d'homes i 3,9% de dones) i els de 55 a 59 anys (4% d'homes i 4% de dones).

A Melilla, en canvi, el grup més nombrós és el de joves de 10 a 14 anys (3,9% d'homes i 3,7% de dones), tot i que els percentatges són relativament similars en tots els grups entre 5 i 59 anys.

2. Quina entitat territorial presenta una població més envellida? Quina presenta una població més jove? (0,5 punts)

La comunitat autònoma amb una població més envellida és Castella i Lleó, fet que es reflecteix en la seva piràmide de tipus contractiu, amb una base molt estreta i una proporció elevada de persones grans. En canvi, l'entitat territorial amb la població més jove és Melilla, on la piràmide presenta una forma gairebé estable, amb una base lleugerament més ampla que la part corresponent als grups d'edat centrals, fet que indica un pes important de la població infantil i juvenil.

3. Quins són els motius que expliquen les diferències que s'aprecien entre aquestes entitats territorials? (0,75 punts)

Les Illes Balears tenen un pes important de població adulta en edats actives (30-49 anys) a causa de l'atracció laboral del sector turístic i dels serveis. A més, hi ha una aportació notable d'immigrants adults joves, fet que contribueix a rejuenir la població.

Castella i Lleó, en canvi, es produeix un envelliment acusat provocat per la baixa natalitat i per l'emigració de joves cap a zones més dinàmiques (Madrid, el litoral i les illes). A aquest fet s'afegeix l'escàs dinamisme econòmic, que redueix l'arribada d'immigrants.

A Melilla, els elevats percentatges de població jove s'expliquen per unes taxes de natalitat i fecunditat superiors a la mitjana, influïdes per factors culturals i religiosos. També hi ha una presència significativa d'immigració jove, que contribueix a mantenir una piràmide amb una estructura relativament estable.

4. Escull un dels tres termes següents i defineix-lo: cens, taxa de fecunditat, envelliment de la població. (Es demana una correcta definició amb referència a la matèria de Geografia, i convé que vagi acompanyada de qualche exemple il·lustratiu) (0,75 punts)

Cens. El cens de població és un recompte de la població referit a un moment determinat, amb la finalitat de donar a conèixer el nombre d'habitants d'un país, les seves activitats econòmiques, nivell d'estudis, habitatges, poder adquisitiu i altres dades. A Espanya es feia cada deu anys. El primer cens es va elaborar l'any 1857 i el darrer és de 2021. Des de 2021, ha canviat el paradigma i el cens es va actualitzant anualment.

Taxa de fecunditat. És la quantitat de nascuts vius en relació amb la població femenina en edat fèrtil (dones d'entre 15 i 49 anys). Es diferencia de la natalitat perquè aquesta es refereix al total de la població. Hi ha un altre indicador elaborat a partir de la taxa de fecunditat, conegut com a índex sintètic de fecunditat, que s'expressa en un valor que indica la mitjana de fills per dona. Espanya presenta una de les taxes més baixes del món, al voltant d'1,2 fills per dona, molt lluny de la taxa de reemplaçament poblacional, que se situaria en 2 fills per dona.

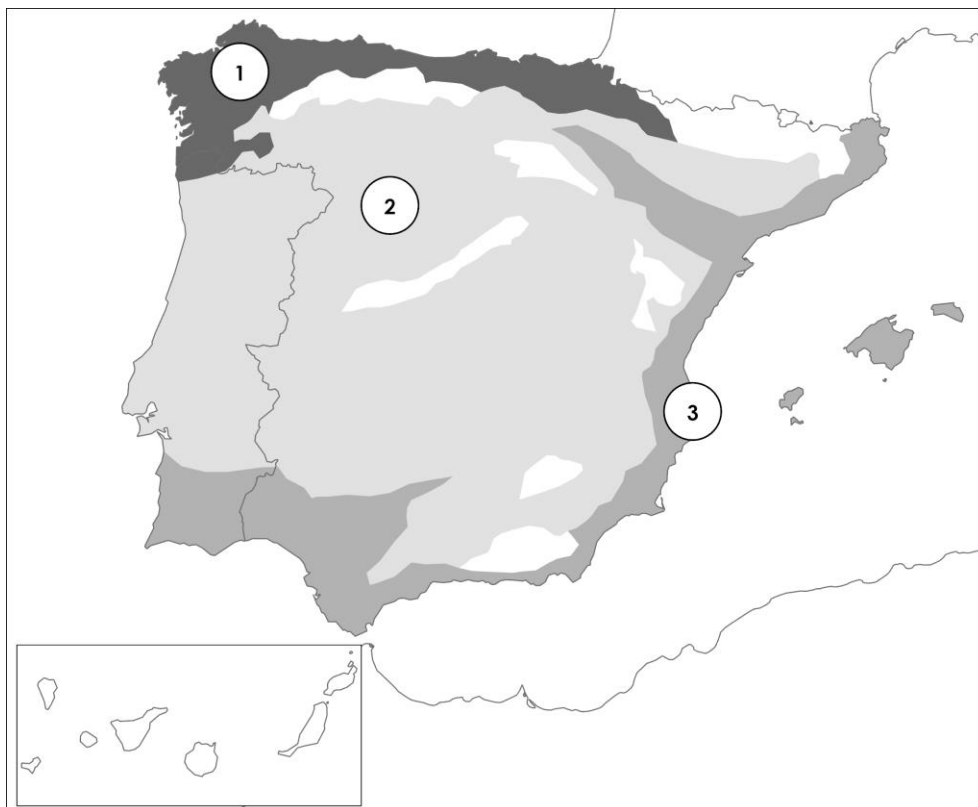
Envelliment de la població. Procés demogràfic pel qual augmenta la proporció de persones d'edat avançada en el conjunt de la població, normalment com a conseqüència de la disminució de la natalitat i l'augment de l'esperança de vida. Aquest fenomen provoca un increment del pes relatiu dels grups de més de 65 anys respecte als grups joves, i genera canvis socials, econòmics i sanitaris, com una major demanda de serveis assistencials i una reducció de la població activa.

Part 4 (Escolliu una de les dues opcions i desenvolupeu-la)

Puntuació màxima 2,5 punts

OPCIÓ A. Comentau, contestant les qüestions plantejades, el següent mapa corresponent a als paisatges agraris d'Espanya.

(L'espai per a la resposta és aquest full i la cara posterior. La resposta ha de ser raonada i reforçada amb referències al mapa. Cal indicar clarament el número de la qüestió que es respon).

1. Quins paisatges agraris corresponen a cada un dels números indicats al mapa? (0,5 punts)
El número 1 correspon al paisatge agrari atlàntic, el 2 al paisatge agrari d'interior i el 3 al paisatge agrari mediterrani.

2. Quines característiques presenta l'agricultura de cada un d'aquests paisatges? (0,5 punts)
El paisatge atlàntic es caracteritza per una agricultura practicada en petites explotacions (minifundis), orientada al policultiu i a la producció de farratges i prats destinats a la ramaderia bovina extensiva.

El paisatge d'interior es caracteritza per una agricultura desenvolupada en grans explotacions (latifundis) o explotacions mitjanes, dedicada principalment al cultiu extensiu de cereals, tot i que també hi tenen importància la vinya i l'olivera.

Pel que fa al paisatge mediterrani, l'agricultura presenta una major diversitat. En algunes zones dominen les explotacions mitjanes on es practica una agricultura de secà basada en la trilogia mediterrània (cereals, vinya i olivera), així com fruita seca. A les hortes i planes litorals destaca l'agricultura de regadiu (cítrics, hortalisses, fruiters) amb una producció intensiva, com és el cas d'Almeria, on s'utilitzen hivernacles.

3. Com condiciona el clima cada un d'aquests paisatges? (0,75 punts)

El clima oceànic és propi del paisatge atlàntic i es caracteritza per precipitacions abundants i regulars durant tot l'any, així com per temperatures suaus. Aquestes condicions afavoreixen els prats verds, les pastures i els cultius herbacis.

El clima mediterrani d'interior presenta un contrast tèrmic marcat, amb estius calorosos i hiverns freds, i precipitacions escasses i irregulars. Aquestes condicions limiten el rendiment dels cultius, que s'orienten al secà (cereals, vinya i olivera).

El clima mediterrani litoral és suau i assolellat, amb hiverns temperats i estius calorosos i secs, fet que permet el cultiu de fruites i hortalisses. No obstant això, l'escassetat d'aigua obliga a un ús intensiu del regadiu.

4. Escull un dels tres termes següents i defineix-lo: agricultura de regadiu, agricultura de secà, monocultiu. (Es demana una correcta definició amb referència a la matèria de Geografia, i convé que vagi acompanyada de qualche exemple il·lustratiu) (0,75 punts)

Agricultura de regadiu. Aquella que necessita l'aportació regular d'aigua mitjançant medis artificials (sèquies, aspersors, gota a gota...) perquè l'aigua de les precipitacions és insuficient. A Espanya la major part la trobem a la façana mediterrània. Permet una agricultura intensiva, amb cultius com arròs, flors, hortalisses, fruites i cultius tropicals.

Agricultura de secà. Aquella que no necessita reg artificial i només rep aigua de la pluja. Un exemple d'agricultura de secà seria la "trilogia mediterrània": cereals, vinya i olivera, conreus molt adequats al clima mediterrani. A Mallorca, el conreu de l'ametller és també un exemple molt clar d'agricultura extensiva.

Monocultiu. Pràctica agrícola que consisteix en dedicar tota la terra disponible a un conreu únic. La desaparició de l'agricultura de subsistència, la mecanització i la millora dels transports promouen, en l'actualitat, una especialització que afavoreix el monoconreu, destinat al mercat. Per exemple, a Espanya trobam el monocultiu de l'olivera a la província de Jaén.

Part 4 (Escolliu una de les dues opcions i desenvolueu-la)

Puntuació màxima 2,5 punts

OPCIÓ B. Comentau, contestant les qüestions plantejades, el següent text.

(L'espai per a la resposta és aquest full i la cara posterior. La resposta ha de ser raonada i reforçada amb referències al text. Cal indicar clarament el número de la qüestió que es respon).

L'entrada d'Espanya al Mercat Comú el 1986, després d'una llarga i laboriosa negociació, va significar un salt qualitatiu important en tots els ordres de la vida social, econòmica i política del país. Els esforços que es varen fer per adequar al país a les exigències de Maastricht, juntament amb les importants ajudes econòmiques rebudes de cara a la cohesió, modernitzaren les seves estructures. Superar l'examen de la Moneda Única i adaptar l'Euro com a moneda oficial ve ser un repte important que es va aconseguir, el qual compensava amb escreix tots els esforços que s'havien dut a terme per aconseguir-ho.

López Cano, 2000 (Adaptat)

1. A quin procés d'integració plurinacional fa referència el text? (0,5 punts)

Fa referència al procés d'integració europea. Concretament el text es refereix a la integració d'Espanya a la CEE el 1986.

2. Arran de quins acords havia sorgit la Mercat Comú que indica el text i quins en foren els països fundacionals? (0,5 punts)

Arran dels tractats de Roma l'any 1957, els països fundacionals eren Alemanya, França, Itàlia, Països Baixos, Bèlgica i Luxemburg.

3. Quan es va signar el tractat de Maastricht i què va suposar? Quan va entrar en circulació l'euro? (0,75 punts)

El tractat de Maastricht es va signar al 1992 i va suposar la unió política i monetària dels Estats membres de l'antiga Comunitat Econòmica Europea.

A partir de llavors, es va dur a terme la introducció de la moneda única, l'euro, que entrà en circulació el 2002. Espanya, tal com indica el text, va aconseguir complir amb els requisits imposats per la Unió Europea i va poder adoptar l'euro com a moneda oficial.

Pel que fa a la unió política, es crea la Unió Europea, amb la introducció d'institucions com el Parlament Europeu (poder legislatiu), la Comissió Europea (poder executiu) i eines judicials comunes.

4. Escull un dels tres termes següents i defineix-lo: Política Agrària Comunitària (PAC), globalització, Producte Interior Brut, PIB. (Es demana una correcta definició amb referència a la matèria de Geografia, i convé que vagi acompanyada de qualche exemple il·lustratiu) (0,75 punts)

Política Agrària Comunitària. (PAC). Conjunt d'objectius, instruments, ajudes i accions de la Unió Europea a favor del desenvolupament del sector agrari. La PAC és una política comuna per a tots els països de la Unió Europea que es finança amb diners de la UE i té com a instrument fonamental els fons estructurals FEOGA. Entre els objectius de la PAC, es poden destacar: donar suport als agricultors, contribuir a la lluita contra el canvi climàtic i la gestió sostenible dels recursos naturals, conservar els paisatges rurals i mantenir viva l'economia rural.

Globalització. És el procés d'integració i interconnexió creixent entre els diferents territoris del món, que afecta els àmbits econòmic, cultural, polític, social i tecnològic. Es caracteritza per l'augment dels intercanvis comercials i financers, la circulació de persones, béns, capitals, informació i idees a escala planetària, així com la difusió de models culturals comuns. Aquest fenomen és impulsat pels avenços en les tecnologies de la informació i el transport, i té

conseqüències positives, com l'accés a mercats i coneixements, però també negatives, com la desigualtat, la pèrdua de diversitat cultural i la dependència econòmica.

Producte interior brut (PIB). És el valor monetari total de la producció de béns i serveis en un país, per un període determinat, normalment un any. S'utilitza per mesurar la riquesa d'un país. Segons el Fons Monetari Internacional, Espanya ocupava la 15a posició mundial pel que fa al PIB el 2022.